Приложение
към чл. 2

ДЪРЖАВЕН ОБРАЗОВАТЕЛЕН СТАНДАРТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИЯТА „АГРОНОМСТВО И АГРОБИЗНЕС“

Професионално направление					
Код: 0811	**Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство**				
Професия					
Код: 081107	**Агрономство и агробизнес**				
Степени на професионална квалификация		**-**	**-**	**III**	**IV**
Ниво по Национална квалификационна рамка (НКР)		**-**	**-**	**4**	**5**
Ниво по Европейска квалификационна рамка (ЕКР)		**-**	**-**	**4**	**5**

1. Изисквания към кандидатите

1.1. Изисквания към кандидатите за входящо минимално образователно и/или входящо квалификационно равнище за придобиване на степени на професионална квалификация съгласно Закона за професионалното образование и обучение

За придобиване на трета и четвърта степен на професионална квалификация по професията „Агрономство и агробизнес“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение, утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД09-2230 от 09.08.2024 г., изискванията за входящото минимално образователно равнище към кандидатите са:

1.1.1. За придобиване на трета степен на професионална квалификация

- за ученици – завършено основно образование;
- за лица, навършили 16 години – придобито право за явяване на държавни зрелостни изпити или завършено средно образование.

1.1.2. За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация

- завършено средно образование.

1.2. Здравословното състояние на кандидата се удостоверява с медицински документ, доказващ, че професията, по която желае да се обучава, не му е противопоказна.

2. Описание на професията „Агрономство и агробизнес“

2.1. Трета степен на професионална квалификация по професията

Професията „Агрономство и агробизнес“ с трета степен на професионална квалификация включва изпълнение на дейности, свързани с планиране, организиране, участие, контрол и отчет на дейностите по обработване на почвата, сеитба и засаждане, торене, напояване, растителна защита, прибиране на готовата продукция и други в рамките на земеделското стопанство. Лицето, упражняващо тази професия, участва в изпълнението на производствени задачи, прилага добри земеделски практики, поддържа отчетност и използва цифрови инструменти за управление и документиране на дейностите.

Обучаваният по професията „Агрономство и агробизнес” – трета степен на професионална квалификация, придобива право да се яви на изпити за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория „В“ при спазване на изискванията на Наредба № 37 от 2002 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за управление на моторно превозно средство и условията и реда за издаване на разрешение за тяхното обучение (ДВ, бр. 82 от 2002 г.) и за придобиване на правоспособност за управление на МПС от категория „Твк“ при спазване изискванията на Наредба № 1 от 2019 г. за условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност за работа със земеделска и горска техника и условията и реда за издаване на удостоверение за регистрация на учебни форми за тяхното обучение (ДВ, бр. 19 от 2019 г.).

Трудовите задачи обхващат подготовка и документиране на агрономически дейности, въвеждане и организиране на агрономически данни, поддържане на електронна документация и изготвяне на справки, декларации и отчети. Лицето участва в дейности, свързани с прилагане на агроекологични стандарти, проследимост на производството и реализация на продукцията. При

изпълнение на задълженията си действа съгласно технологичните изисквания, съобразявайки се с биологичните особености на културите, климатичните условия и производствения график.

Работата се извършва с използване на мобилни приложения, базов земеделски софтуер, електронни образци и формуляри, таблични формати и онлайн платформи за подаване на документи и отчетност. За изпълнението на дейностите се използват и ръчни инструменти, както и специализирано оборудване при конкретни земеделски операции. Дейностите могат да бъдат както ръчни, така и автоматизирани, в зависимост от техническото обезпечаване на стопанството.

Резултатът от всяка дейност се изразява в конкретен продукт – обработена и документирана агрономическа операция, въведена и съхранена информация, електронен документ или справка, изготвен график или отчет, подготвена заявка или пазарен анализ. Лицето допринася за постигането на технологична, административна и икономическа ефективност на земеделското стопанство.

Работата се осъществява в реални условия на земеделското производство – на открито или в закрити площи, в офисна или административна среда. Работната среда включва въздействие от климатични и сезонни фактори, биологични и химични агенти, както и работа с електронни устройства и информационни системи. Работното време зависи от производствения цикъл и сезонната натовареност, с възможност за интензивен режим в пикови периоди.

Лицето е необходимо да познава основите на агрономията, агробизнеса, икономиката и предприемачеството, екологичните стандарти в селското стопанство, както и принципите на електронното документиране и защита на информацията. Задължително е познаването и прилагането на нормативната уредба, свързана с електронната отчетност, агроекологичните изисквания, безопасността на труда и опазването на околната среда.

Професионалното изпълнение изисква личностни качества като отговорност, прецизност, наблюдателност и организираност. Лицето следва да притежава умения за самостоятелна работа, способност за работа в екип, добра комуникативност и готовност за адаптиране към нови технологии и променяща се производствена среда.

2.2. Четвърта степен на професионална квалификация по професията

Професията „Агрономство и агробизнес“ с четвърта степен на професионална квалификация обхваща цялостното планиране, организация, управление и анализ на дейностите, свързани с растениевъдното производство, агроекологичната устойчивост и икономическата ефективност на земеделските стопанства. Лицето, упражняващо тази професия, изпълнява сложни производствени, административни и контролни дейности, насочени към постигане на високо качество, проследимост и рентабилност в аграрната дейност. То участва в разработване и прилагане на технологични планове, въвежда иновации, анализира производствени данни и прилага съвременни методи за управление на ресурсите.

Задачите, които се възлагат на лицето, включват разработване на агротехнически схеми, анализ и оптимизация на растениевъдни системи, управление на процесите по торене, напояване, растителна защита и прибиране на реколтата, както и оценка на агроекологичните рискове и прилагане на мерки за тяхното намаляване. Лицето организира и контролира поддържането на електронна отчетност и документация, прилага методи за дигитално наблюдение и управление, подготвя и представя анализи, справки и обобщени резултати. Част от отговорностите му включват планиране и реализиране на дейности, съгласувани с национални и европейски аграрни

политики, както и участие в процесите на сертификация, биологично производство и агроекологични схеми.

Изпълнението на дейностите се основава на интегрирано прилагане на научнообосновани методи, технологични предписания, регламенти и стандарти. Лицето използва системен подход при оценка на състоянието на културите, прилага знания за взаимодействие между факторите на средата и растителния потенциал и съобразява решенията си с икономическите и пазарните условия. Прилагат се методи за количествен и качествен анализ на резултатите, вземане на управленски решения, прогнозиране и прилагане на корективни действия.

За изпълнението на дейностите лицето използва специализирани цифрови инструменти за управление на агропроизводството, софтуер за планиране, електронни дневници, платформи за институционална отчетност и агро-GIS системи. Работи с бази от агрономически данни, електронни формуляри, сензорни и дистанционни технологии, мобилни приложения за мониторинг на култури и климатични условия, както и с управленска документация, включваща договори, оперативни планове и бизнес стратегии. Работата е високоинформационно интензивна и изисква боравене с обемни информационни потоци и точна координация между производствени и административни процеси.

Резултатът от дейността се изразява в стратегически и оперативни документи – технологични карти, производствени планове, отчети и анализи, електронни записи и справки, предложения за оптимизация, проекти за внедряване на иновации, пазарни стратегии и участия в агроекологични програми. Всяка извършена дейност има ясно измерим резултат, който се подчинява на критериите за качество, ефективност, устойчивост и съответствие с нормативните изисквания.

Работната среда включва административни офиси, лаборатории, производствени и експериментални полета, демонстрационни платформи и комуникация с институции и партньори. Дейността се извършва при редуване на офисна и теренна работа, като изисква присъствие при контролни проверки, въвеждане на данни, комуникация с клиенти и анализ на пазарна среда. Работното време се съобразява с аграрния календар и производствения цикъл, като често включва пикови периоди с висока отговорност и динамично вземане на решения.

Необходима е задълбочена подготовка по агрономия, агроекология, икономика, маркетинг, предприемачество и нормативна уредба в сектора. Изисква се способност за прилагане на електронни системи за управление на документи и данни, разбиране на принципите на цифрова сигурност, прилагане на регламенти за електронна отчетност, както и познаване на изискванията на съответните институции – Министерство на земеделието, Българска агенция по безопасност на храните, Национална агенция за приходите, Държавен фонд „Земеделие“ и др.

Лицата, упражняващи професията „Агрономство и агробизнес“ с четвърта степен на професионална квалификация, следва да притежават отговорност, инициативност, стратегическо мислене и екологична ангажираност. Изискват се умения за планиране, самостоятелно вземане на решения, аналитичност, лидерство и готовност за прилагане на иновации. Лицето следва да проявява устойчивост при натоварване, умения за работа в екип, етично поведение и професионална комуникация.

3. Единици резултати от ученето (ЕРУ) за придобиване на всяка от степените на професионална квалификация по професията „Агрономство и агробизнес“

Степен на професионална квалификация	Ниво по НКР/ ЕКР	Номер на ЕРУ и вид професионална подготовка (ПП)													
		ЕРУ 1	ЕРУ 2	ЕРУ 3	ЕРУ 4	ЕРУ 5	ЕРУ 6	ЕРУ 7	ЕРУ 8	ЕРУ 9	ЕРУ 10	ЕРУ 11	ЕРУ 12	ЕРУ 13	ЕРУ 14
		Обща ПП		Отраслова ПП		Специфична ПП									
III	4	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
IV	5	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x

3.1. Списък на Единиците резултати от ученето по видове професионална подготовка

ЕРУ по обща професионална подготовка – единна за всички професионални направления от СППОО

ЕРУ 1. Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда

ЕРУ 2. Икономика и предприемачество

ЕРУ по отраслова професионална подготовка – единна за професиите от професионално направление „Растениевъдство, животновъдство и рибно стопанство“

ЕРУ 3. Въздействие на климатичните промени върху растенията и животните

ЕРУ 4. Екологични стандарти в селското стопанство

ЕРУ по специфична професионална подготовка по професията „Агрономство и агробизнес “

ЕРУ 5. Основи на агрономството

ЕРУ 6. Механизирани технологии в аграрното производство

ЕРУ 7. Основи на агробизнеса

ЕРУ 8. Производствени процеси в растениевъдството

ЕРУ 9. Биологично и устойчиво земеделие

ЕРУ 10. Дигитални технологии в земеделието

ЕРУ 11. Агромаркетинг и търговия

ЕРУ 12. Интегрирано управление в растениевъдството

ЕРУ 13. Анализ и оптимизация на растениевъдни системи

ЕРУ 14. Аграрни политики и пазарна среда

3.2. Описание на единиците резултати от ученето за професията „Агрономство и агробизнес “

3.2.1. Обща професионална подготовка по професията

ЕРУ 1	**Здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда**
Резултат от учене 1.1	Спазва хигиенните норми и здравословните и безопасни условия на труд (ЗБУТ) на работното място

Знания	• Познава основните нормативни актове за здравословни и безопасни условия на труд • Обяснява възможните професионални и здравни рискове на работното място и причините за тяхното възникване • Разяснява основните правила при оказването на първа помощ при трудови злополуки • Изброява основните видове лични предпазни средства и техните функции • Познава видовете защитни приспособления и средства за сигнализация и маркировка за осигуряване на ЗБУТ • Изброява правилата за работа при аварии и аварийни ситуации
Умения	• Прилага мерки за безопасност на работното място • Спазва хигиенните норми на работното място • Прилага инструкции за безопасна работа • Реагира правилно при аварийни ситуации
Компетентности	• Спазва стриктно мерките за безопасност при изпълнение на различните трудови дейности
Резултат от учене 1.2	Осъществява превантивна дейност за опазване на околната среда
Знания	• Познава нормативни актове, свързани с опазването на околната среда, и ЗБУТ • Познава трудовоправните норми, свързани със ЗБУТ • Разяснява общите изисквания за осигуряване на ЗБУТ съобразно спецификата на провежданата дейност и изискванията на техническото, технологичното и социалното развитие с цел защита на живота, здравето и работоспособността на работещите
Умения	• Търси информация за устойчиви практики, приложими в конкретната професионална дейност • Изпълнява дейности по събиране и съхраняване на опасни продукти, излезли от употреба уреди и консумативи съобразно правилата за рециклиране • Използва технологии и материали, щадящи околната среда • Спазва практики за пестене на вода, енергия и други ресурси на работното място
Компетентности	• Правилно обработва отпадъците на работното място съобразно изискванията за сортиране • Вярно и точно разпознава замърсяващи фактори на

	работното място и съдейства за ограничаване на въздействието им ● Способен е стриктно да следва утвърдените правила и изисквания за опазване на околната среда
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: ● Владее теоретични знания за: – хигиенните норми – здравословните и безопасни условия на труд на работното място – овладяването на аварийни ситуации и оказването на първа помощ – превантивната дейност за опазване на околната среда Част по практика на професията: ● Избира своевременно най-адекватния тип поведение при зададената рискова ситуация ● Вярно и точно определя необходимите действия за оказване на първа помощ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: ● Писмен изпит Част по практика на професията: ● Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 2	**Икономика и предприемачество**
Резултат от учене 2.1	Познава основите на пазарната икономика
Знания	● Познава основни икономически понятия – търсене, предлагане, пазар, конкуренция, цена ● Познава ролята на държавата в икономиката – данъци, бюджет, регулации ● Обяснява дейността на организацията в контекста на основни икономически принципи и понятия ● Разяснява основни понятия във финансите – приходи, разходи, печалба, инвестиции ● Разбира значението на социалната и екологичната отговорност при ръководене на бизнес
Умения	● Използва основни икономически понятия като търсене, предлагане, пазар, конкуренция и цена при изпълнение на професионалните си задачи ● Отчита значението на основните финансови показатели като приходи, разходи, печалба и инвестиции

Компетентности	• Прилага правилата и изискванията, свързани с ролята на държавата в икономиката, включително данъци, бюджет и регулации, в рамките на работната среда и своите професионални ангажименти
Резултат от учене 2.2	Познава основите на предприемачеството
Знания	• Познава същността и ролята на предприемачеството в икономиката • Изрежда основните стъпки при стартиране на бизнес, включително генериране на идея, пазарно проучване, изготвяне на бизнес план • Изброява видовете фирми и организационно-правни форми на стопанска дейност
Умения	• Разграничава видовете фирми и организационно-правните форми на стопанска дейност • Прилага знания за предприемачеството в работната си среда
Компетентности	• Идентифицира успешни практически примери за управление на бизнес начинания • Предлага решения за подобряване на дейността в съответствие с технологичните и организационните изисквания • При необходимост представя идеи и предложения пред клиенти, инвеститори или партньори, като аргументира решенията си
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее основните теоретични знания и понятия в областта на икономиката • Владее основните теоретични постановки в областта на предприемачеството Част по практика на професията: • Вярно, точно и мотивирано определя действията за разрешаване на описания проблем в зададения казус • Участва в разработването на бизнес план на фирмата според изискванията на предварително дефинираното задание
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.2. Отраслова професионална подготовка по професията

ЕРУ 3	**Въздействие на климатичните промени върху растенията и животните**
Резултат от учене 3.1	Свързва климатичните фактори с измененията в растенията и животните
Знания	• Изброява основни фактори на климатичните промени (температура, валежи, екстремни метеорологични явления) • Познава влияние на климатичните промени върху растежа и добивите на културите
Умения	• Преценява рисковете, свързани с климатичните промени върху земеделието и животновъдството • Планира земеделските дейности
Компетентности	• Обяснява влиянието на климатичните фактори върху живите организми, като прави връзка между конкретни климатични условия и адаптациите на растенията и животните в различни среди
Резултат от учене 3.2	Прилага добри практики в селското стопанство
Знания	• Описва основни характеристики на растенията, животните и средата им на развитие • Изброява природни и технологични фактори, влияещи върху селскостопанското производство • Назовава основни процеси в растениевъдството и животновъдството
Умения	• Прилага методи за сеитба, засаждане, напояване и обработка на почвата • Изпълнява дейности по хранене, поене, почистване и грижа за животни • Използва ръчни и механизирани средства при работа на полето и във фермата
Компетентности	• Участва активно в сезонни и целогодишни дейности по растениевъдство и животновъдство, като прилага добри практики
Резултат от учене 3.3	Използва устойчиви подходи за управление на ресурси в аграрния сектор
Знания	• Назовава агроекологични мерки за намаляване на негативното въздействие от екстремни климатични условия • Изброява подходи за ефективно използване на водни и хранителни ресурси в селското стопанство
Умения	• Прилага мерки за опазване на почвите чрез сеитбооборот, зелено торене и минимална обработка • Оптимизира използването на вода и торове спрямо конкретните агроклиматични условия

	• Използва устойчиви сортове и породи, съобразени с климатичните рискове
Компетентности	• Прилага ефективни стратегии за справяне с климатичните промени
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Описва климатичните фактори – ясно и точно обяснение на основните климатични фактори (температура, валежи, екстремни явления) и тяхното влияние върху селското стопанство • Описва последиците от климатичните промени – демонстрира разбиране за въздействието върху растенията и животните, включително физиологични и продуктивни ефекти • Изброява адаптационни методи – посочва подходящи практики и стратегии за адаптация на растениевъдството и животновъдството • Описва политики и устойчиви практики – познава и може да обясни политики и подходи за устойчиво управление при климатични предизвикателства Част по практика на професията: • Оценка на рисковете – използва агрометеорологични данни за оценка на рискове в реални или симулирани ситуации • Планиране на устойчиви дейности – демонстрира умения за подбор на устойчиви сортове и технологии при различни климатични условия • Прилагане на добри практики – показва знания и умения за прилагане на устойчиви земеделски и животновъдни техники • Предлагане на решения – разработва конкретни предложения за смекчаване на ефектите от климатичните промени в практическа задача/казус
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 4	**Екологични стандарти в селското стопанство**
Резултат от учене 4.1	Прилага екологични изисквания и нормативна уредба
Знания	• Познава основните национални и европейски изисквания за опазване на околната среда в селското стопанство

	• Описва задълженията на земеделския стопанин във връзка с екологичните стандарти • Назовава екологично значими дейности и потенциални рискове за природната среда
Умения	• Прилага основните национални и европейски изисквания за опазване на околната среда • Изпълнява земеделски дейности в съответствие с национални и европейски изисквания • Работи при спазване на екологични норми и указания
Компетентности	• Изпълнява земеделски дейности в съответствие с действащата нормативна уредба за екологично земеделие и устойчиво развитие
Резултат от учене 4.2	Използва начините на управление на отпадъци и опазване на ресурсите
Знания	• Познава видовете отпадъци в селското стопанство • Изброява начините за тяхното събиране, сортиране и третиране • Описва методи за пестене на вода и енергия в производствения процес
Умения	• Организира безопасно събиране на отпадъци (опаковки от препарати, растителни остатъци и др.) • Организира безопасно съхранение на отпадъци (опаковки от препарати, растителни остатъци и др.) • Прилага техники за намаляване на водопотреблението и енергийни разходи
Компетентности	• Ефективно и отговорно управлява отпадъците и природните ресурси в стопанството
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Демонстрира добри теоретични познания във връзка с екологичните стандарти и нормативната уредба в селското стопанство – обяснява задълженията на земеделския производител и съответните регламенти • Описва правилата за управление на земеделски отпадъци – начини за събиране, съхранение и третиране на отпадъци и опасни вещества • Обяснява необходимостта от документиране на екологични дейности – познава образци на дневници и формуляри, използвани в практиката Част по практика на професията: • Извършва правилно съхранение и третиране на отпадъци – събира, разделя и обезопасява опаковки и органични отпадъци съгласно инструкциите

	• Полага грижи за опазване на природната среда при ежедневна работа – използва икономично ресурси, избягва замърсяване, отчита въздействието на дейностите • Води и попълва елементарна екологична документация – попълва дневник за използвани торове и препарати, отбелязва мерки за опазване на природата
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

3.2.3. Специфична професионална подготовка по професията

ЕРУ 5	**Основи на агрономството**
Резултат от учене 5.1	Ботанически и биологични особености на земеделските култури, изисквания към почвено-климатичните условия, размножаване
Знания	• Описва биологичните изисквания и ботаническите особености на земеделските култури • Разпознава основните фази на растеж и развитие • Познава изискванията на земеделските култури към почвено-климатичните условия • Познава начините на размножаване
Умения	• Определя различните видове и сортове земеделски култури • Разграничава отделните фази на растеж и развитие • Определя почвено-климатичните условия, подходящи за земеделската култура • Извършва дейности по размножаване на земеделските култури • Избира начин на размножаване според вида на културата
Компетентности	• Способен е правилно да избере вида и сорта земеделска култура съобразно почвено-климатичните условия на района
Резултат от учене 5.2	Управлява земеделското производство
Знания	• Познава основните и специфичните технологични операции при отглеждане на земеделски култури – полски, зеленчуци и трайни насаждения • Познава и спазва последователността на прилагане на технологичните операции при отглеждането на отделните земеделски култури

	• Описва технологията на отглеждане на земеделските култури. • Познава основни видове торове • Познава приложението на различни видове торове според културата, почвата и фазата на развитие
Умения	• Извършва основни и специфични технологични операции • Прилага основни и специфични грижи и дейности при отглеждането на земеделски култури • Спазва технологичните срокове за сеитба, производство на разсад, разсаждане, торене, напояване, растителна защита, прибиране и други • Определя технологията на отглеждане на земеделските култури
Компетентности	• Ефективно и отговорно планира, организира и извършва дейностите при отглеждане на полски и зеленчукови култури • Ефективно и отговорно планира, организира и извършва дейностите при създаване и отглеждане на трайни насаждения.
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Описва ботаническите особености и биологичните изисквания на земеделските култури към почвено-климатичните условия • Дефинира планирането, организирането и производството на земеделски култури • Описва специфични агротехнически дейности при отглеждането на полски, зеленчукови, овощни и други култури Част по практика на професията: • Разпознава различните видове и сортове земеделски култури • Спазва технологията на отглеждане • Извършва специфични агротехнически дейности при отглеждането на основни земеделски култури
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 6	**Механизирани технологии в аграрното производство**

Резултат от учене 6.1	Енергетични средства в земеделието
Знания	• Изброява енергетичните средства в земеделието • Обяснява предназначението и принципа на работа на енергетичните средства • Познава устройството и системите на трактори и автомобили • Описва земеделска техника и изискванията за безопасна работа
Умения	• Разграничава видовете енергетични средства по устройство и предназначение • Обяснява начина на функциониране на различните системи на трактора и автомобила • Описва начините за безопасна работа със земеделска техника
Компетентности	• Ефективно прилага енергетичните средства в земеделието съобразно наличните ресурси
Резултат от учене 6.2	Земеделски машини и съоръжения
Знания	• Познава почвообработващите машини • Изброява машините за сеитба, разсаждане, торене, напояване, растителна защита и други • Назовава машините за прибиране на продукцията • Познава конструкцията, принципа на работа и предназначението на основните машини за растителна защита, машини за прибиране и напояване и т.н.
Умения	• Използва почвообработващите машини • Прилага машините за сеитба, разсаждане, торене, напояване, растителна защита и други • Използва машини за механизирано прибиране на продукцията
Компетентности	• Ефективно и отговорно използва машините за модерно земеделие, бърза работа и прецизна обработка
Резултат от учене 6.3	Работа с машинно-тракторни агрегати (МТА)
Знания	• Описва критерии за избор и агрегиране на МТА • Познава факторите, влияещи на състава на МТА • Описа съответствието на технологичните параметри с условията на работа и поставените задачи • Познава принципите за балансиране и натоварване на МТА • Описва зависимостта между мощността на трактора и съпротивлението на прикачената техника • Обяснява параметрите, които влияят на ефективността на агрегатите в различни агротехнически условия

Умения	• Изчислява необходимата мощност за агрегатиране на прикачени машини спрямо вида култура и почвени условия • Настройва параметри на агрегата (дълбочина, скорост, налягане) според агротехническата задача • Оценява работоспособността на МТА в реални или симулирани условия • Комплектова МТА • Спазва технологичните параметри • Адаптира агрегатите към различни агротехнически условия
Компетентности	• Оптимално използва теглителната мощност на трактора при избор на машини за съставяне на агрегата
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Владее отделни теоретични понятия във връзка с основните енергетични средства, земеделски машини и работа с машинно-тракторни агрегати • Описва избора и агрегатирането на техниката за извършване на механизирани обработки при отглеждане на земеделските култури Част по практика на професията: • Разпознава различните енергетични средства в аграрното производство • Правилно аргегатира техниката за извършване на механизирани обработки при отглеждане на земеделските култури
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 7	**Основи на агробизнеса**
Резултат от учене 7.1	Описва структурата и организацията на агробизнеса
Знания	• Назовава основни организационно-правни форми за извършване на агробизнес дейност (ЕТ, ООД, кооператив и др.) • Разпознава основните функционални звена на земеделско стопанство – снабдяване, производство, реализация • Изброява основни документи, необходими за регистрация и функциониране на земеделски производител

	• Посочва основни отговорности и роли на участниците в малко земеделско стопанство
Умения	• Изгражда примерна организационна схема на малко агробизнес стопанство • Разграничава роли и функции на различни участници във веригата на производство и реализация • Попълва примерен образец за регистрация на земеделски производител
Компетентности	• Способен е да описва структурата и организацията на агробизнес стопанство, като действа отговорно и в съответствие с нормативните изисквания и добрите административни практики в сектора
Резултат от учене 7.2	Прилага основни действия при пазарна реализация на аграрна продукция
Знания	• Изброява основни форми за предлагане на селскостопанска продукция (пряк пласмент, фермерски пазар, търговски посредник) • Назовава изисквания за етикетиране и обозначаване на продукция • Познава основни чуждоезикови термини в агробизнеса, приложими при представяне на продукция • Разяснява културни особености при търговски контакти и представяне на селскостопански продукти в международен контекст • Познава канали за комуникация с клиенти и партньори (телефон, имейл, онлайн платформи) • Познава основни търговски документи: оферта, приемо-предавателен протокол, фактура • Разпознава подходящи средства за представяне и реклама на земеделска продукция
Умения	• Създава кратко описание на агропродукт, включващо основни характеристики, произход и предимства • Изготвя примерен етикет с информация за продукт, съобразена с пазарните изисквания • Попълва образец на документ, съпътстващ предаване или продажба на продукция • Представя агропродукт пред клиенти на български и на чужд език (в рамките на кратък речник) • Използва базов търговски речник на чужд език при представяне на продукт или комуникация с клиент • Съставя кратък текст за представяне на агропродукт на английски/друг език по зададен шаблон

	• Прилага етикетни и езикови норми при комуникация с чуждестранни партньори • Приспособява рекламно описание или представяне към различни пазарни групи или ситуации
Компетентности	• Способен е да осъществява базови дейности по пазарна реализация на селскостопанска продукция, като действа адекватно, комуникативно и съобразено с нормативните и етичните стандарти на пазара
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Разпознава организационни форми и документи за агробизнес • Обяснява етапите на пазарната реализация и търговската документация Част по практика на професията: • Изработва схема на агробизнес структура и описва роли • Попълва търговски документ и представя агропродукт с подходяща визия
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 8	**Производствени процеси в растениевъдството**
Резултат от учене 8.1	Планира основни етапи на растениевъдния производствен процес
Знания	• Изброява основните етапи от растениевъдния производствен цикъл – от подготовка на площта до реализация на продукцията • Разпознава култури със сезонна пазарна стойност и особености в производствения им ритъм • Посочва участници и отговорности в различните фази на производствения процес • Назовава основни фактори за избор на производствена технология (почвени условия, техника, климат, пазар)
Умения	• Описва производствена последователност за избрана култура с включване на основни операции • Подрежда дейности в хронологичен ред според агротехническите срокове и изисквания • Сравнява различни технологични варианти за отглеждане с оглед на ефективност и ресурси • Съставя таблица или график с етапи, срокове и изпълнители по зададена култура

Компетентности	• Способен е да съставя логическа последователност от производствени дейности при отглеждане на земеделски култури, като действа съгласувано с биологичните изисквания на растенията и утвърдените производствени стандарти
Резултат от учене 8.2	Изпълнява основни агротехнически дейности в растениевъдството
Знания	• Назовава основни операции в растениевъдното производство: сеитба, торене, напояване, растителна защита, прибиране • Изброява фактори, които влияят върху качеството на всяка дейност (температура, влага, техника и др.) • Разпознава рискове, произтичащи от неточно или неправилно изпълнение на операциите • Познава базови изисквания за поддръжка и проверка на използвана техника и инвентар • Познава видовете препарати за растителна защита (ПРЗ) и техните формулации • Познава основи на разреждане и изчисляване на концентрация на работни разтвори • Разчита етикети, инструкции и предупредителни символи на ПРЗ • Познава принципите на смесимост и опасности от несъвместими препарати • Описва методи и дози на торене спрямо агротехнически изисквания
Умения	• Подготвя техника и материали за конкретна операция (например торене или третиране) • Изготвя работен разтвор на ПРЗ по зададено съотношение • Изчислява нужното количество препарат и вода спрямо площ и дозировка • Подбира техника и средства според типа препарат и културата • Зарежда безопасно оборудване за пръскане и изпълнява третирането • Попълва отчетен формуляр/дневник за третиране • Изпълнява конкретна агротехническа дейност по зададена инструкция и срок • Измерва основни производствени показатели (брой растения, фаза на развитие, повреди) • Описва извършената дейност в таблица или отчетна форма • Съобразява действията си с правилата за безопасност и технологични инструкции

Компетентности	• Способен е да изпълнява основни агротехнически дейности, като действа точно, отговорно и координирано в съответствие с добрите производствени практики и инструкциите за безопасна работа
Резултат от учене 8.3	Анализира производствени данни
Знания	• Изброява видове документи и записи, които съпътстват производствените дейности (контролни таблици, дневници, справки) • Посочва ключови параметри за проследяване на изпълнението: площ, дата, материали, добив • Разграничава предварително планирани стойности от реално изпълнени резултати • Познава значение на проследимостта при реализация на земеделска продукция
Умения	• Попълва таблица с производствени данни за конкретна дейност (дата, площ, добив и др.) • Сравнява резултат от дейност с предходен план или очаквана стойност • Изготвя обобщен кратък отчет за извършени дейности по култура • Представя данните устно или писмено в подходящ формат пред екип или преподавател
Компетентности	• Способен е да документира и интерпретира данни от растениевъдна дейност, като действа последователно, точно и в съответствие с изискванията за отчетност и проследимост
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Определя правилна последователност на производствени етапи • Обяснява значението на технологични операции и фактори, влияещи върху тяхното изпълнение • Познава документи за проследяване и отчетност в растениевъдството • Познава основи на разреждане и изчисляване на концентрация на работни разтвори • Обяснява принципи на смесимост и рискове от несъвместими препарати Част по практика на професията: • Съставя производствен график и технологична последователност • Изпълнява конкретна агротехническа дейност по инструкция и срок

	• Попълва таблица с производствени данни и съставя кратък отчет • Представя производствени резултати с яснота и терминологична коректност • Изготвя работен разтвор на ПРЗ по зададена дозировка или концентрация • Изчислява правилно нужното количество препарат и вода за третиране на дадена площ
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 9	**Биологично и устойчиво земеделие**
Резултат от учене 9.1	Прилага принципите и изискванията на биологичното земеделие
Знания	• Назовава основни принципи и цели на биологичното земеделие съгласно Регламент (ЕС) 2018/848 • Разграничава допустими и забранени практики при биологично производство • Описва стъпки за преминаване от конвенционално към биологично производство • Посочва предимства и ограничения на методите в биоземеделието
Умения	• Различава конвенционално от биологично производство по зададени индикатори (входящи материали, методи на обработка, сертифициране) • Изготвя контролен списък за съответствие с изискванията на биологично земеделие • Представя последователност от дейности за регистрация и сертифициране на биостопанство • Описва агрономически подходи, съобразени с принципите на биологичното земеделие
Компетентности	• Способен е да прилага принципите на биологичното земеделие при планиране и оценка на дейности, като действа съгласувано с нормативните документи и регламентите на ЕС за устойчиво производство
Резултат от учене 9.2	Прилага устойчиви агротехнически практики в растениевъдството
Знания	• Изброява устойчиви методи за поддържане на почвено плодородие и защита на културите • Назовава добри земеделски и екологични практики

	• Познава видовете торове допустими в биологичното земеделие • Назовава покривни и междинни култури • Познава ефекта от агротехнически дейности като сеитбообращение, компостиране, използване на биосредства • Посочва връзки между устойчиво производство, агроекология и биологично разнообразие
Умения	• Предлага култури за ротация според принципите на устойчивост • Предлага видове торове допустими в биологичното земеделие • Различава видове покривни и междинни култури • Създава опростен план за агроекологична практика, съобразен със спецификата на терена • Описва изпълнението на избрана биологична или агроекологична мярка • Подбира биометоди и аргументира избора спрямо конкретна ситуация
Компетентности	• Прилага правилно торове допустими в биологичното земеделие • Отговорно използва различни видове покривни и междинни култури
Резултат от учене 9.3	Изготвя документация за сертифициране и проследимост в биологичното земеделие
Знания	• Назовава компетентни органи и контролиращи лица за биопроизводство в България и ЕС • Изброява основни документи за сертифициране и проверка на съответствието • Познава стъпките за водене на агродневник и отчетна документация в биостопанство • Посочва задължителните елементи на етикет за биопродукт
Умения	• Попълва примерни документи за сертифициране (декларации, формуляри, дневник) • Различава по документи, сертифицирани от несертифицирани практики • Изготвя справка за проследимост на конкретна продукция • Представя биопродукт с коректно етикетиране, включително на чужд език
Компетентности	• Способен е да подготвя и организира необходимата документация за сертифициране и проследимост на биологично произведена продукция, като спазва приложимите регулаторни и професионални изисквания

Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Обяснява принципите и особеностите на биологичното и устойчивото земеделие • Разпознава допустими и забранени практики по регламентите на ЕС • Познава документи и етикети, свързани със сертифициране Част по практика на професията: • Изготвя план за прилагане на устойчива практика или биологична мярка • Попълва контролен списък или документ, изискван при сертифициране • Представя биопродукт с описание и обозначения по зададен модел • Аргументира избора на методи или култури в съответствие с устойчивостта
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 10	**Дигитални технологии в земеделието**
Резултат от учене 10.1	Използва мобилни приложения и цифрови инструменти за земеделска дейност
Знания	• Назовава основни видове мобилни приложения и земеделски софтуер (за валежи, прогнози, дневници, проследимост) • Познава начини за секционен контрол, променлива норма на торене „ISOBUS”, разчитане на почвен анализ и автономни машини • Описва функции на дигитални инструменти за планиране и документиране на агрономически дейности • Изброява предимства и ограничения при използването на цифрови технологии в земеделието • Посочва технически изисквания за инсталиране и работа с дигитални системи
Умения	• Работи с мобилно приложение за въвеждане и съхраняване на данни (например за сеитба, обработка, напояване) • Използва базов софтуер за създаване на електронен дневник или график • Въвежда и организира агрономически данни в табличен формат • Анализира и представя информация, събрана чрез цифров инструмент

Компетентности	• Способен е да използва базови мобилни приложения и цифрови инструменти за документиране на агрономически дейности, като действа прецизно и ефективно при спазване на технологичните изисквания на съвременното земеделие
Резултат от учене 10.2	Поддържа електронна документация и отчетност
Знания	• Назовава електронни документи, използвани в агробизнеса (декларации, дневници, справки) • Познава принципи за електронно попълване, подписване и съхранение • Описва институции и платформи, изискващи дигитална отчетност (НАП, БАБХ, фондове) • Изброява чести грешки и рискове при цифрово документиране
Умения	• Попълва образец на електронен документ (например декларация или отчет) • Проверява съдържание на електронен документ за точност и пълнота • Сравнява хартиена и електронна форма на един и същи запис • Представя електронен документ в зададен формат и структура
Компетентности	• Способен е да изготвя и поддържа електронна документация за аграрна дейност, като действа съгласувано с нормативните изисквания и използва адекватно цифрови средства за отчетност
Резултат от учене 10.3	Прилага мерки за цифрова сигурност и защита на информацията
Знания	• Изброява рискове при работа с лични и стопански данни в електронен формат • Назовава основни принципи за сигурност – използване на пароли, достъп, архивиране • Посочва начини за докладване на грешки или нарушения в данните • Описва правни и етични аспекти на съхранение и споделяне на информация
Умения	• Прилага настройки за защита на информация (пароли, ограничен достъп) • Избира подходящ начин за архивиране на електронни документи • Разпознава ситуации с риск от загуба или злоупотреба с данни

	• Докладва грешка или инцидент, свързан със защита на цифрова информация
Компетентности	• Способен е да прилага основни мерки за защита на електронна информация, като действа отговорно и в съответствие с професионалните, етичните и правните изисквания за работа с цифрови данни
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Обяснява видовете цифрови инструменти, приложими в аграрната практика • Посочва принципи за попълване, защита и съхраняване на електронни документи • Описва начини за справяне с рискове при дигитална обработка на данни Част по практика на професията: • Попълва и представя електронна таблица или отчетен файл • Работи с мобилно приложение за проследяване на дейности или въвеждане на данни • Приложимо защитава електронна информация чрез настройки и правила за сигурност • Открива и аргументира грешки или пропуски в електронна документация
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 11	**Агромаркетинг и търговия**
Резултат от учене 11.1	Прилага основни маркетингови подходи при предлагане на селскостопански продукти
Знания	• Назовава основните елементи на маркетинг микса (продукт, цена, място, промоция) • Изброява фактори, които влияят върху формирането на цената на земеделски продукт • Описва характеристиките на аграрния пазар – сезонност, кратка трайност, локален обхват • Познава методи за събиране и анализиране на информация за пазара и потребителите
Умения	• Описва агропродукт с посочване на основни характеристики и пазарен потенциал • Изготвя кратко пазарно представяне на продукт с аргументирано посочена цена

	• Сравнява варианти за позициониране на продукт в различни пазарни условия • Анализира достъпна информация за пазара, свързана с търсене, предлагане и конкурентни продукти
Компетентности	• Способен е да прилага основни маркетингови елементи при разработка и предлагане на селскостопански продукти, като действа съобразено с изискванията на пазара и с потребителските предпочитания
Резултат от учене 11.2	Представя селскостопанска продукция чрез маркетингови и рекламни средства
Знания	• Назовава основни рекламни канали и средства, приложими за аграрна продукция – пазар, изложение, социални медии • Изброява визуални и текстови елементи за представяне на агропродукт – етикет, описание, слоган • Посочва изисквания за съдържание и оформление на етикет на аграрни и биологични продукти • Познава принципи за създаване на кратко рекламно послание, съобразено с целевата аудитория
Умения	• Създава рекламно представяне на продукт с посочване на предимства, произход и качество • Изготвя етикет с маркетингови елементи и задължителна информация • Адаптира текст за различни комуникационни канали (флаер, етикет, онлайн обява) • Представя продукт пред реална или симулирана клиентска аудитория, включително на чужд език
Компетентности	• Способен е да осъществява основни дейности по пазарна реализация и представяне на аграрна продукция, като действа убедително и професионално в съответствие с етичните и законовите изисквания за търговска комуникация • Умело използва маркетингови и дигитални средства, комуникира ефективно с клиенти и партньори, включително на чужд език
Резултат от учене 11.3	Осъществява продажба и комуникация с клиенти
Знания	• Назовава основните етапи на процеса на продажба • Изброява подходи за установяване и поддържане на добри клиентски отношения • Познава търговски документи, съпътстващи сделка: касов бон, оферта, приемно-предавателен протокол

	• Посочва културни и езикови особености при обслужване на клиенти
Умения	• Провежда кратък диалог с клиент за уточняване на изисквания и представяне на продукт • Попълва образец на документ, свързан с продажба (оферта, протокол) • Избира подходящ начин на общуване спрямо ситуацията и целевата група • Представя търговска информация, включително на чужд език
Компетентности	• Способен е да комуникира ефективно с клиенти при предлагане и продажба на агропродукция, като действа професионално и етично при спазване на добрите търговски практики
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Описва основни понятия от агромаркетинга и характеристиките на агропазара • Познава елементите на рекламната комуникация и особеностите на пазарното поведение • Обяснява принципите на продажба и обслужване на клиенти в агробизнеса Част по практика на професията: • Изготвя маркетингово представяне на конкретен продукт (описание, етикет, рекламна идея) • Провежда симулирана ситуация за представяне и продажба на агропродукт • Попълва коректно търговски документ (оферта или протокол) • Използва подходяща търговска терминология и комуникационен стил
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 12	**Интегрирано управление в растениевъдството**
Резултат от учене 12.1	Планира интегрирани технологии при отглеждане на култури
Знания	• Разграничава основни стратегии за интегрирано управление • Познава подходи за адаптиране на технологии спрямо климатични, почвени и ресурсни условия

	• Назовава биологични и физични методи, комбинирани с механизирани или химични практики • Описва основите на прецизното земеделие и приложението му в планирането
Умения	• Анализира агроекологична информация и прави подбор на съвместими технологии • Изготвя схема за отглеждане на култура с интегрирани мерки – торене, защита, обработка • Съпоставя различни технологии спрямо ефективност, устойчивост и ресурси • Представя обосновано предложение за внедряване на интегрирани подходи в конкретно производство
Компетентности	• Способен е да прилага интегрирани технологии в растениевъдството, като действа устойчиво, отговорно и с оглед на условията, ресурсите и пазарните изисквания
Резултат от учене 12.2	Използва подходи за управление на риска в растениевъдното производство
Знания	• Познава основни категории риск: агроклиматични, биотични, икономически • Разграничава превантивни и компенсаторни мерки за минимизиране на щети • Описва възможности за достъп до прогнози, застраховки и адаптивни стратегии • Назовава методи за оценка на уязвимост и критични точки в производствения процес
Умения	• Идентифицира рискове и създава кратък план за превенция и реагиране • Изготвя доклад за влияние на климат или вредители върху конкретна култура • Разработва елементарен сценарий за реакция при неблагоприятни условия • Документира действия и резултати, свързани с управление на риск
Компетентности	• Способен е да анализира и прилага действия за управление на рискове, като действа предпазливо, рационално и в съответствие с добри производствени практики
Резултат от учене 12.3	Въвежда иновации и добри практики в растениевъдството
Знания	• Назовава примери за иновации – устойчиви сортове, автоматизирано напояване, GPS технологии • Познава концепцията за добри агрономически практики (Good Agricultural Practices – GAP)

	• Разграничава ефективни иновации по групи култури или производствени системи • Описва примери за прилагане на цифрови технологии в земеделието
Умения	• Събира информация за приложими иновации и добри практики • Описва пример за ефективно внедряване на иновация в растениевъдното производство • Изготвя сравнителен анализ между традиционен и иновативен метод • Представя примери за конкретна добра практика с аргументация
Компетентности	• Способен е да въвежда иновативни решения и добри практики в растениевъдната дейност, като действа съвременно, устойчиво и с мисъл за ефективност и пазарна приложимост
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Обяснява принципите на интегрирано земеделие • Разпознава видове рискове и мерки за управление • Описва примери за прилагане на добри практики и иновации Част по практика на професията: • Съставя производствен план, включващ интегрирани технологии • Изготвя анализ на рискове и предложени действия • Представя добри практики или иновативни подходи за конкретна култура • Документира процеса с прилагане на терминология и формат за отчетност
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 13	**Анализ и оптимизация на растениевъдни системи**
Резултат от учене 13.1	Анализира ефективността на растениевъдна система
Знания	• Познава показатели за производствена ефективност – добив, себестойност, приходи, рентабилност • Разграничава фактори, които влияят върху производствените резултати – сорт, технология, климат, агротехника

	• Описва методи за сравнителен анализ на алтернативни технологии (конвенционална, интегрирана, биологична) • Познава индикатори за агроекологична и социална устойчивост
Умения	• Събира и обобщава данни за растениевъдна дейност по зададени показатели • Извършва сравнение между два или повече технологични варианта по ключови критерии • Използва таблици, графики или диаграми за визуализиране на резултати • Формулира изводи и препоръки въз основа на анализ на данни
Компетентности	• Способен е да анализира ефективността на растениевъдна система, като прилага комплексен подход с оглед на производствена, икономическа и екологична резултатност, и аргументира предложения за подобрение
Резултат от учене 13.2	Предлага оптимизации в растениевъдна технология
Знания	• Познава стратегии за подобрение на производствени процеси – въвеждане на нови сортове, оптимизация на торови норми, рационализиране на дейности • Разграничава подходи за оптимизация – агротехнически, икономически, организационни • Познава източници на добри земеделски практики – агроконсултантски служби, научни публикации, фермерски демонстрации
Умения	• Изготвя предложение за промяна в съществуваща агротехнология, обосновано с факти и данни • Описва ефекти от предложената промяна спрямо добив, разходи и устойчивост • Представя план за прилагане на подобрение – последователност, ресурси, очакван резултат • Приспособява технологични решения към конкретни условия на стопанство
Компетентности	• Способен е да планира и обосновава подобрения в растениевъдна технология, като действа съобразено със стопанската, агрономическата и пазарната реалност
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част теория на професията: • Разпознава фактори и показатели за оценка на растениевъдна система • Обяснява принципи за анализ и оптимизация на технологии

	• Познава добри практики и източници на иновации Част практика на професията: • Изготвя сравнителен анализ между два технологични варианта • Представя писмено предложение за технологично подобрение • Използва графични и таблични средства за визуализация на данни • Обосновава избора си с реални или симулирани данни
Средства за оценяване	Част по теория: • Писмен изпит Част по практика: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика
ЕРУ 14	**Аграрни политики и пазарна среда**
Резултат от учене 14.1	Анализира ефекта на аграрните политики върху растениевъдното стопанство
Знания	• Познава основни цели и инструменти на Общата селскостопанска политика на ЕС • Описва общата селскостопанска политика на ЕС относно производство на полски култури, плодове и зеленчуци • Разграничава форми на подпомагане: директни плащания, агроекологични и климатични мерки, инвестиционна подкрепа • Описва структурата и съдържанието на стратегическия план на България за развитие на земеделието • Назовава основни програми и механизми за национална подкрепа • Познава документи и изисквания за участие в схеми за подпомагане • Познава законодателството за подпомагане на българското земеделие • Познава споразуменията и ролята на Световната търговска организация (СТО)
Умения	• Анализира ефекта на различни мерки върху стопанската дейност и доходите на производител • Изготвя справка с приложими схеми за конкретно растениевъдно стопанство • Оценява административната и техническа готовност за участие в схема по Общата селскостопанска политика на ЕС

	• Представя в табличен или графичен вид резултатите от анализа • Интерпретира изисквания от официални насоки и разяснителни документи • Прилага националното и европейското законодателство при участие в схеми за подпомагане • Спазва общата селскостопанска политика на ЕС • Изпълнява ангажименти, свързани със споразумения на СТО
Компетентности	• Способен е да прилага знания за аграрната политика и нормативната рамка в конкретен производствен контекст, като съобразява възможностите за подпомагане с изискванията на националното, европейското и международното законодателство, и планира устойчиво развитие на растениевъдното стопанство.
Резултат от учене 14.2	Анализира тенденции и пазарна среда в растениевъдството
Знания	• Разграничава основни елементи на аграрния пазар – предлагане, търсене, цени, канали за реализация • Познава факторите, влияещи върху търсенето на растениевъдни продукти – сезонност, потребителски предпочитания, климат • Назовава източници на пазарна информация – борси, търговски платформи, статистически бюлетини • Описва ефекта на външни фактори върху пазарната среда – геополитика, климатични кризи, регулации
Умения	• Събира и систематизира данни за цени и обеми на продукция от различни пазари • Сравнява пазарни ниши по продукция, цена и изисквания • Изготвя кратък пазарен анализ за култура с пазарна насоченост • Представя прогноза за развитие на избран пазарен сегмент • Използва графики и таблици за онагледяване на тенденции
Компетентности	• Способен е да анализира и интерпретира пазарната среда в растениевъдството, като действа стратегически при планиране на производството и реализацията на продукцията
Критерии за оценяване на ЕРУ	Част по теория на професията: • Разпознава основни инструменти на аграрната политика • Описва механизми на подпомагане и стратегическо планиране • Анализира фактори, влияещи върху пазарната среда в

	растениевъдството • Описва нормативни изисквания и международни ангажименти • Описва общата селскостопанска политика на ЕС Част по практика на професията: • Изготвя справка с приложими аграрни мерки за конкретно стопанство • Анализира пазарни данни и представя графичен отчет • Разработва кратък пазарен анализ с препоръки за действие • Прилага нормативни изисквания при подбора на подпомагане • Изпълнява общата селскостопанска политика на ЕС
Средства за оценяване	Част по теория на професията: • Писмен изпит Част по практика на професията: • Изпълнение на практическа задача по индивидуално задание по практика

4. Съвкупност от единици резултати от учене, които формират придобиването на квалификация по част от професията „Агрономство и агробизнес“

Степен на професионална квалификация	Ниво по ЕКР/НКР	ЕРУ … от списъка по т. 3.1. (мин. 3 броя ЕРУ, поне 1 ЕРУ е от специфичната ПП)
III	4	ЕРУ 2, ЕРУ 7, ЕРУ 11 ЕРУ 5, ЕРУ 6, ЕРУ 8 ЕРУ 3, ЕРУ 4, ЕРУ 9 ЕРУ 1, ЕРУ 3, ЕРУ 6 ЕРУ 5, ЕРУ 8, ЕРУ 10 ЕРУ 4, ЕРУ 6, ЕРУ 9 ЕРУ 3, ЕРУ 7, ЕРУ 8
IV	5	Неприложимо

5. Изисквания към материалната база

Обучението по теория се осъществява в учебни кабинети, а по практика – в учебни работилници или базови обекти (предприятия и др.) при предварително сключени договори.

5.1. Изисквания към кабинетите за обучение по теория на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

Кабинетите, предназначени за теоретично обучение по професията, следва да предлагат съвременна и добре оборудвана учебна среда, която е както функционална, така и мотивираща за учениците. Те трябва да отразяват особеностите на професионалната област, като осигуряват условия за провеждане на уроци в различни формати – лекционни, групови и индивидуални.

Пространството е препоръчително да бъде така структурирано, че да насърчава активно включване на обучаемите и да улеснява визуалното възприемане на учебното съдържание.

Помещението трябва да разполага с достатъчно естествена и изкуствена светлина, добра вентилация и ергономично разпределение на местата за ученици и преподавател. Осигуряването на съвременни средства за обучение, като бяла или интерактивна дъска, мултимедиен проектор и екран, позволява прилагането на разнообразни преподавателски подходи и визуално представяне на специализирани материали – например схематични изображения на машини или технологични процеси.

5.1.1. Основно оборудване – работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), работно място на обучаващия (работна маса и стол), интерактивна учебна дъска, шкафове, гладка свободна стена за окачване на табла, компютър, мултимедийна техника, дъска за писане, други средства за обучение и дидактически материали.

5.1.2. Учебни пособия: постери, макети, 3D модели, схеми на формировки и резитби, презентационни материали, хербарии на плевели и култури, ентомологични кутии с инсекти и биологични агенти, почвени и растителни мостри и др.

5.1.3. Софтуер и дигитални ресурси

Образователен софтуер и симулатори, свързани с диагностика на болести и вредители, биологична борба и мониторинг на агроекосистеми**;** GPS и навигационна система за обучение по прецизно земеделие; сензори и телеметрични устройства за наблюдение на работа и ефективност; кабина-симулатор или софтуер за симулация на работа с трактори и/или автомобили.

GIS картиране – географски информационни системи за агроекологичен анализ, на терени, почви, климатични условия и картиране на земеделски терени.

Достъп до специализирани онлайн платформи и бази данни, включително агроекологични индикатори, регистрирани препарати за растителна защита, ЕПИС (Европейска платформа за растителна защита), бази от НССЗ, БАБХ, МОСВ и др.

Онлайн платформи за обучение по технологии за отглеждане на земеделски култури.

Файлова библиотека – учебни видеа, дигитализирани технологични карти, протоколи по HACCP, ISO и др.

5.2. Изисквания към учебната база за обучение по практика на професията – характеристики, обзавеждане, оборудване, софтуер

5.2.1. Учебно-опитно поле

Учебно-опитно поле да отговаря на основните нормативни изисквания за: изложение на площта; подходящ тип почва; възможност за напояване; възможност за работа с техника, включващо различни видове земеделски култури.

5.2.2. Учебна лаборатория

Учебна лаборатория, оборудвана с основни лабораторни уреди, апаратура, инструменти, прибори и пособия за осъществяване на анализ, микроскопска техника. Оборудването в лаборатории трябва да осигурява провеждането на учебния процес.

5.2.3. Учебна работилница

В учебни работилници се провежда обучението по практика на професията. Те се оборудват с машини и съоръжения, както и със съответни помагала, съобразно усвояваната професия и специалности. Учебните работилници трябва да осигуряват работни места за всички

обучаеми и едно работно място за обучаващия. За работно място се счита площта, върху която се намират машини, съоръжения и инвентар, необходими за работа. При разполагането на работните места са спазени изискванията за осветеност, необходим работен фронт и функционална близост с необходимите суровини и материали.

5.2.4. Машинно-тракторен парк

Машинно-тракторният парк трябва да отговаря на основните изисквания за: определена открита и закрита площ за съхраняване на техниката; ремонтна работилница, оборудвана със стендове и инструменти; селскостопански машини и съоръжения в техническа изправност; изправен ръчен и помощен инвентар; площадка за гориво, смазочни материали; специални огradени складове за химически препарати и минерални торове, земеделски машини за обработка на почвата, сеитба, торене, растителна защита, прибиране на продукция и други агротехнически дейности. Материалната база трябва да бъде в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават по теория и практика на професията имат лица с висше образование и образователно-квалификационна степен „магистър“ или „бакалавър“ по специалности от професионално направление „Растениевъдство“ от областта на висше образование „Аграрни науки и ветеринарна медицина“; от професионално направление „Растителна защита“ от областта на висше образование „Аграрни науки и ветеринарна медицина“ и от професионално направление „Науки за земята“ от областта на висше образование „Природни науки, математика и информатика“ от Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления“, приет с Постановление № 125 на Министерския съвет от 2002 г. (ДВ, бр. 64 от 2002 г.), съответстващи на професията.

Учителска длъжност по учебен предмет или модул от професионалната подготовка може да се заема и от лица със завършено висше образование по съответната специалност и без професионална квалификация „учител“.

По учебен предмет или модул от професионалната подготовка, за който няма съответно професионално направление в Класификатора на областите на висше образование и професионалните направления, могат да преподават лица без висше образование и без придобита професионална квалификация „учител“, ако са придобили съответната професионална квалификация при условията и по реда на Закона за професионалното образование и обучение.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните си знания, умения и компетентности.